

Perkutánní endoskopická gastrostomie - PEG

M. Dastych

Interní gastroenterologická klinika, FN Brno a Lékařská fakulta MU

Přednosta As. MUDr J. Dolina, PhD

Vstupy do GIT

- Perorální příjem - sipping
- Nasogastrická sonda
- Nasojejunální sonda
- **Gastrostomie endoskopicky asistovaná - PEG**, jejunostomie nejčastěji jako jejunální extenze PEGu-**PGJ**
- Výživový knoflík – feeding button
- Chirurgická gastrostomie, jejunostomie

< 2 měsíce

> 2 měsíce

Dostupné dlouhodobé vstupy do GIT (Freka)

Perkutánní vstupy

Endoskopicky asist.
nejčastější

Direktní gastrostomie
*Když je stenóza jícnu
na 5-6mm (endo, rtg)*

Chirurgické (rtg) zavedení
*Když nelze projít
endoskopem do žaludku*

PEG

PGJ

GastroTube

Button

GastroTube

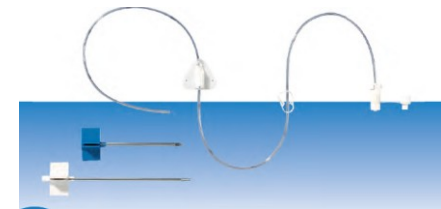
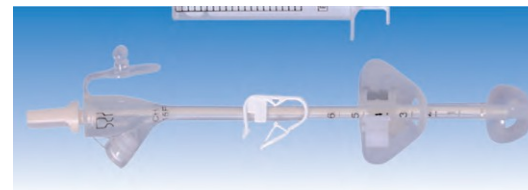
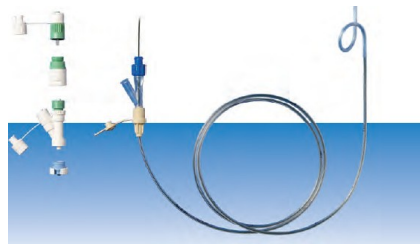
Button

gastrostomie

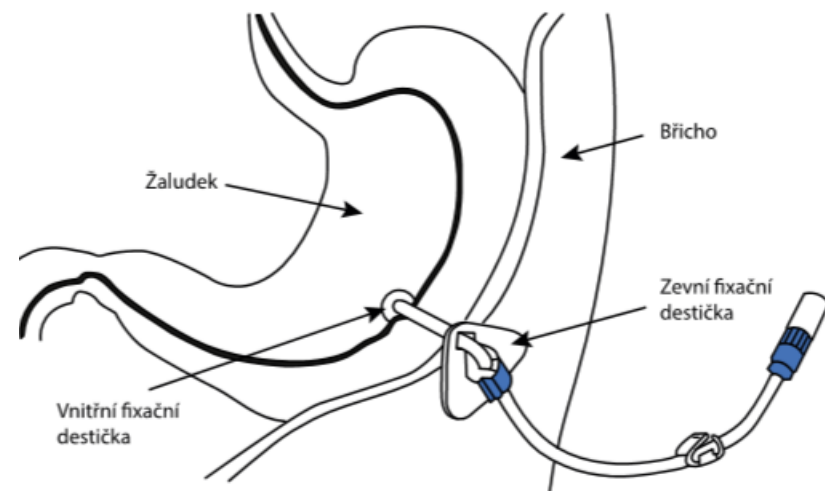
GastroTube

Button

jejunostomie

PEG – perkutánní endoskopická gastrostomie

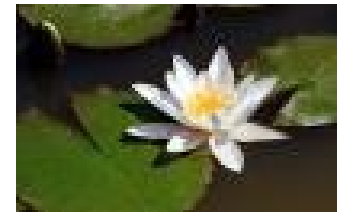
Základní informace

- První PEGy od roku 1980 (*Gauderer, Ponsky J Paediatr Surg 1980*)
- Ročně aplikováno cca 220 000 PEG sond
- Nahradil chirurgickou gastrostomií (*podstatně méně komplikací*)
- Materiály – polyuretan, silikon

Základní předpoklady použití PEG

- Funkční trávicí trakt
- Nedostatečný nebo nemožný p.o. příjem potravy/tekutin (*dysfagie*)
- Doba trvání poruchy více jak 4 týdny
- Včasná indikace provedení!

PEG rozhodování o zavedení

- Správná indikace, nesmí být KI
- Stanovení léčebného cíle a stanovení plánu pravidelných kontrol jeho dosahování
- Informovaný souhlas pacienta

Než se rozhodneme indikovat

- Může výživa podávaná PEGem zlepšit nebo udržet kvalitu života? Co od intervence očekáváme? Může intervence naplnit očekávání?
- Nezavádět PEG terminálně nemocným pacientům!
- Krátká očekávatelná délka přežití a pokročilá demence – etické otázky, individuální přístup

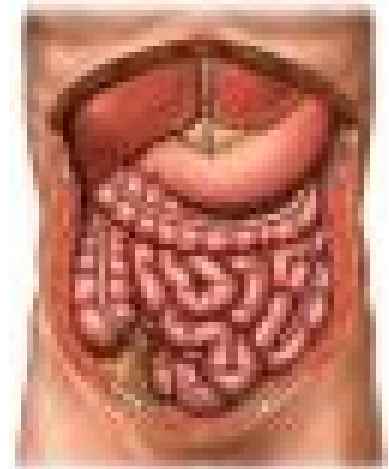
Indikace

- **Neurologické** (*dysfagie po COM, mozkovém traumatu, krvácení, Tu mozku, Parkinsonova choroba, ALS, koma*) **50%**
- **Onkologické** (*stenozující tumory obličeje a krku – paliativní x umožňující kurativní CHT, RT, operaci s přechodnou dysfagií, CHT, stenozy GIT*) **30%**
- **Ostatní** (*některé organické dysfagie, polytrauma, AIDS, cystická fibróza, tracheoesofageální píštěl, CHRI*) **20%**
- **Speciální** (*drenáž žaludeční šťávy u inop. ileu*)

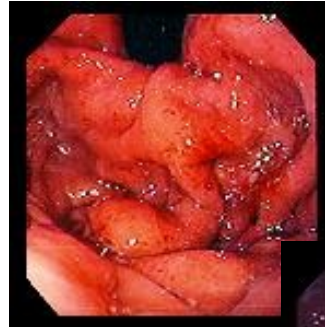
Kontraindikace

- Nesouhlas pacienta
- Chybění diafanoskopie při interpozici orgánu
- Koagulopatie ($INR > 1,5$, $APTT > 50s$, $Trc < 80$)
- Karcinomatóza peritonea
- Ascites
- MA
- Psychóza
- + Obecné KI horní endoskopie

Lokální kontraindikace

- Erozivní gastritida
- Aktivní VCHGD
- Tumor v místě inzerce
- Operace žaludku BI,II dle lokálního nálezu

Není kontraindikací dle ESPEN

- Chybění diafanoskopie – dostačující je negativní aspirační test – nutné sono či CT vyšetření!
- Ventriculoperitoneální shunt
- Malý ascites
- Peritonální dialýza
- Gravidita
- Crohnova nemoc
- Stenoza esofagu – stent, dilatace a provedení PEG
- Operace žaludku BI, II

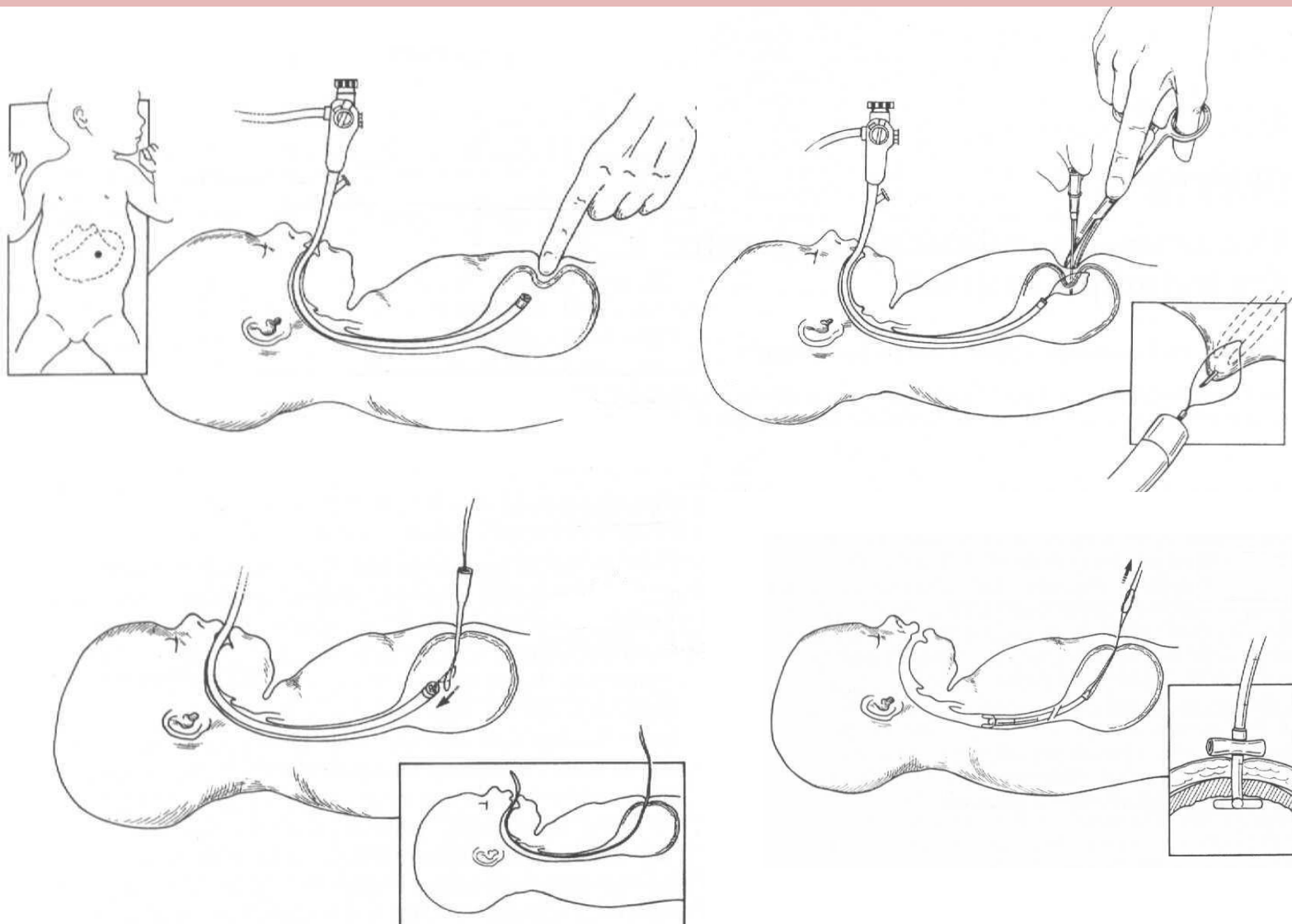
Opírá se o kazuistická sdělení, nelze paušalizovat!

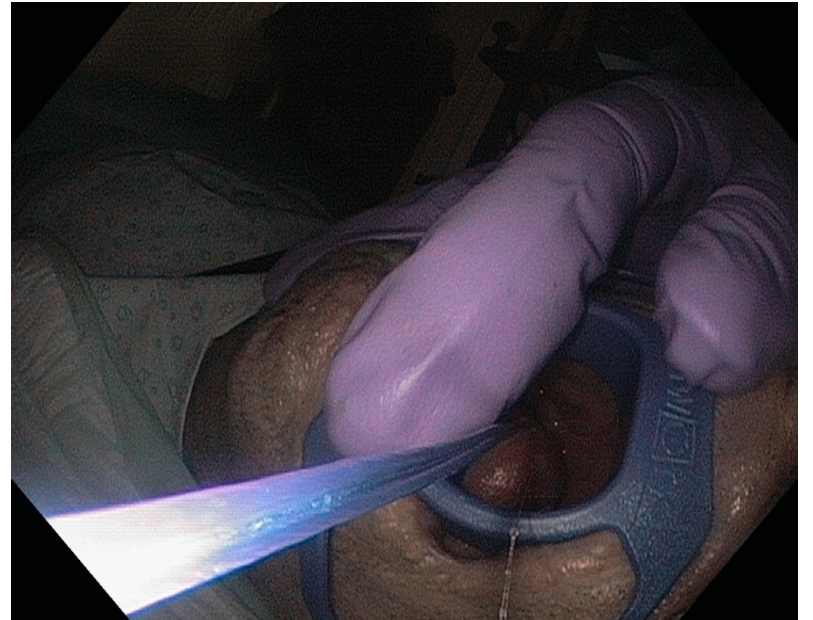
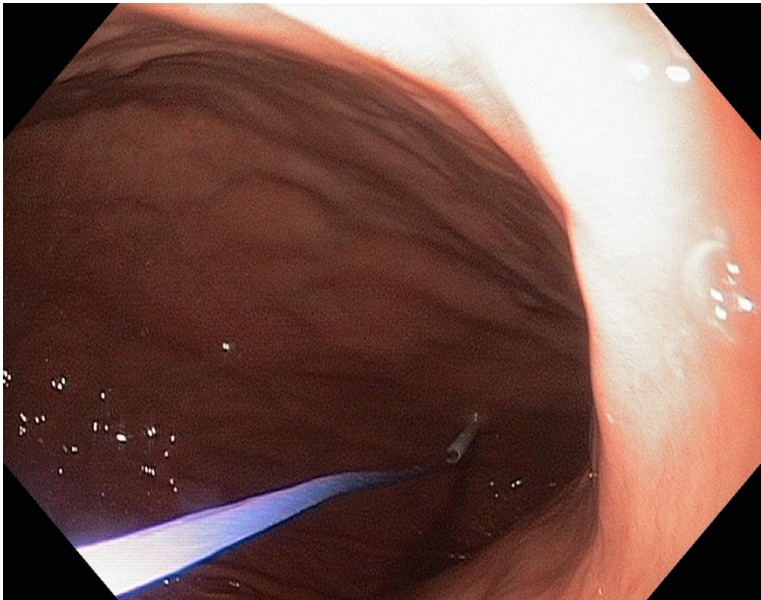
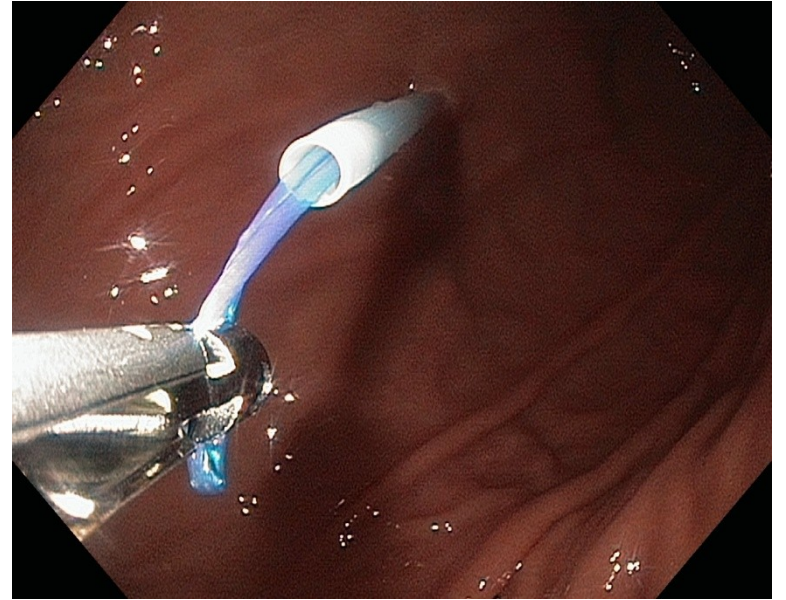
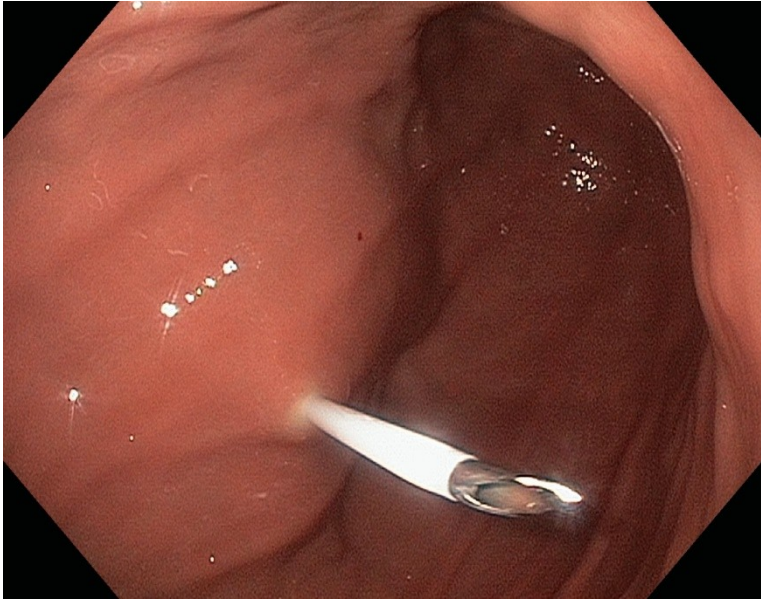
Vlastní provedení

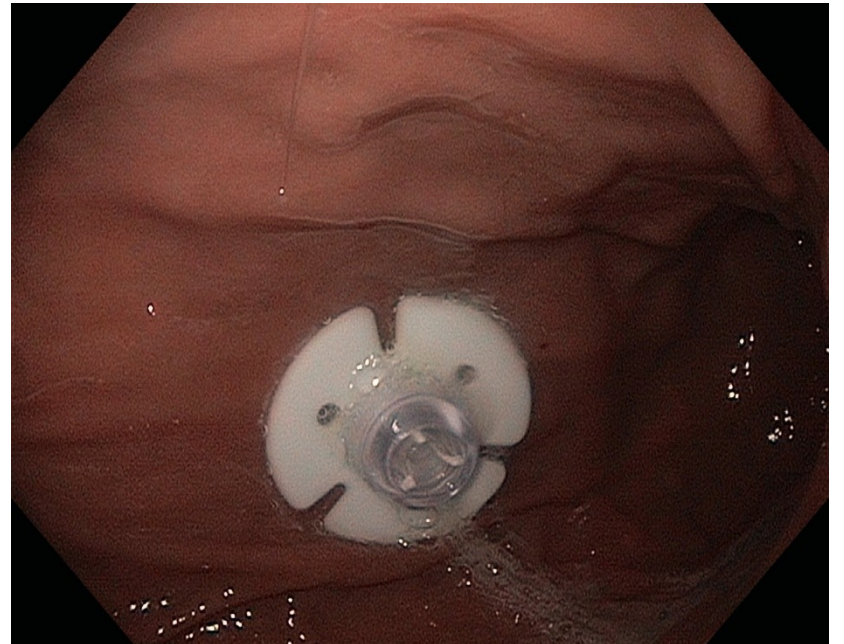
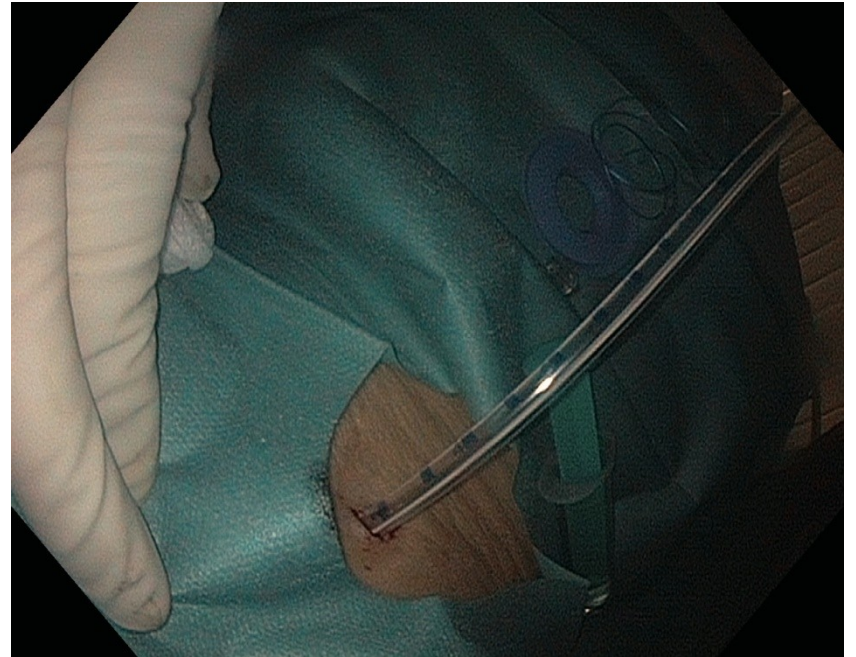

- Informovaný souhlas (*opatrovník, příbuzný*)
- iv. vstup, koagulace INR < 1,5, trombocyty > 80
- 8 hodin lačnit, aspirin – možno ponechat pokud je důvodná indikace
- Oholení
- PPI možno užívat
- ATB profylaxe (Augmentin, Ciprinol) 30min před výkonem
- Analgosedace – interní vyšetření

PEG - metoda PULL

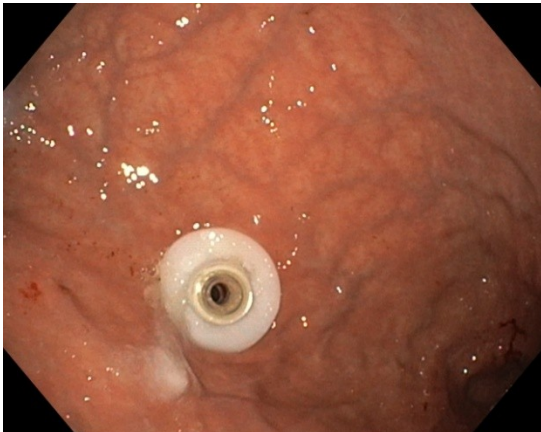
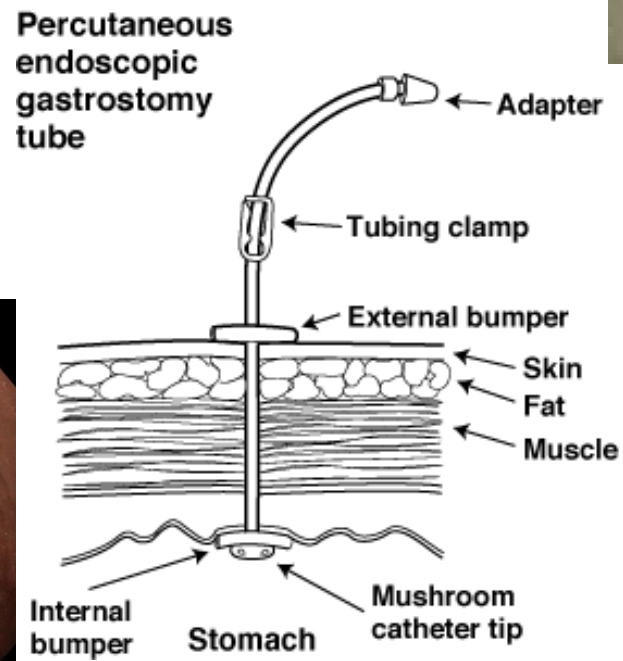

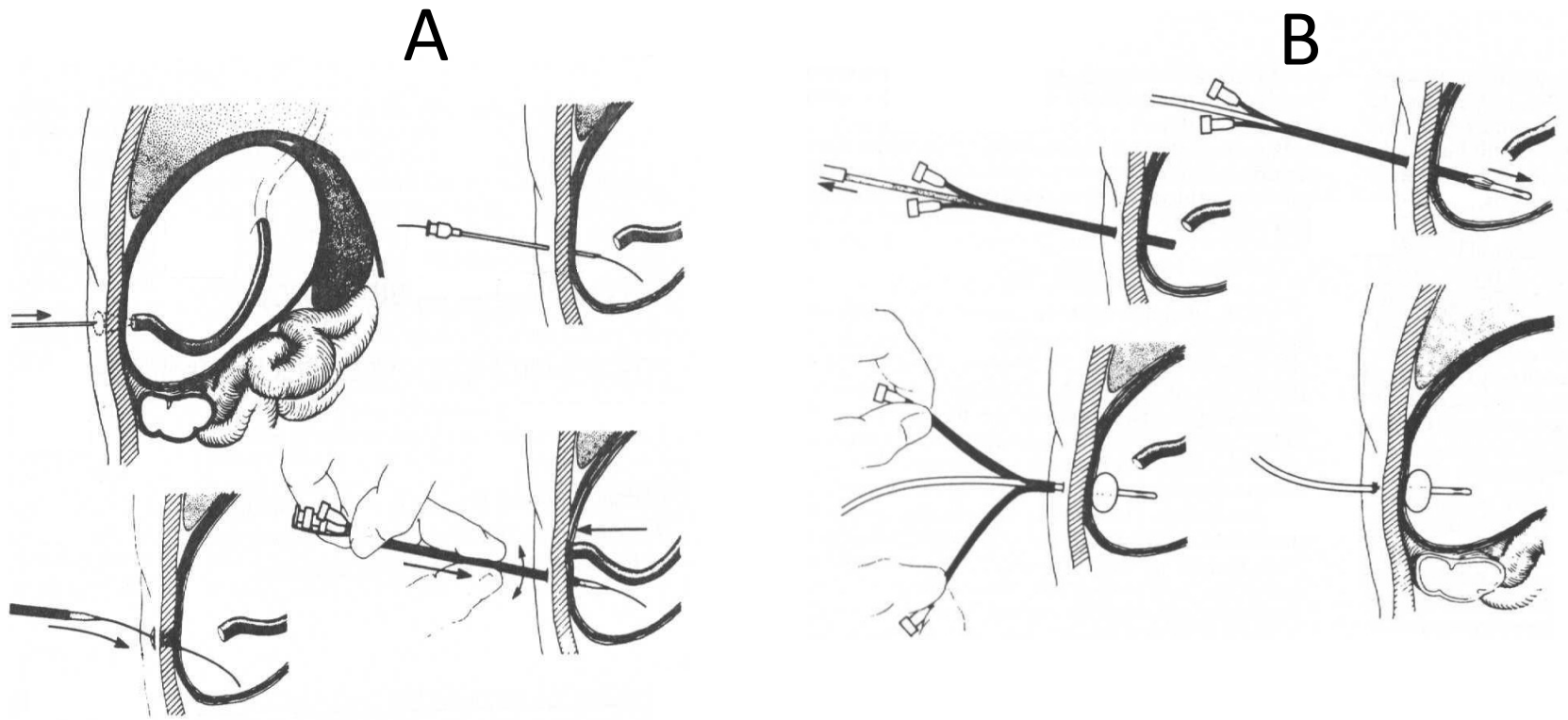

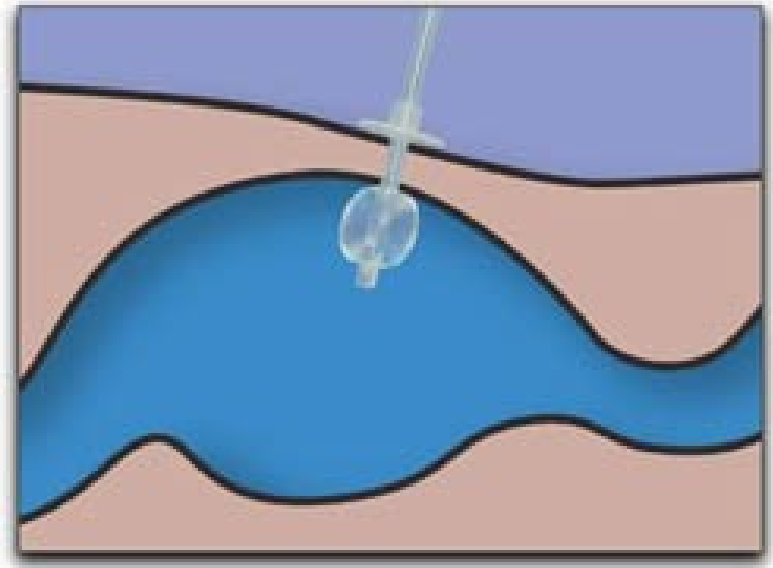
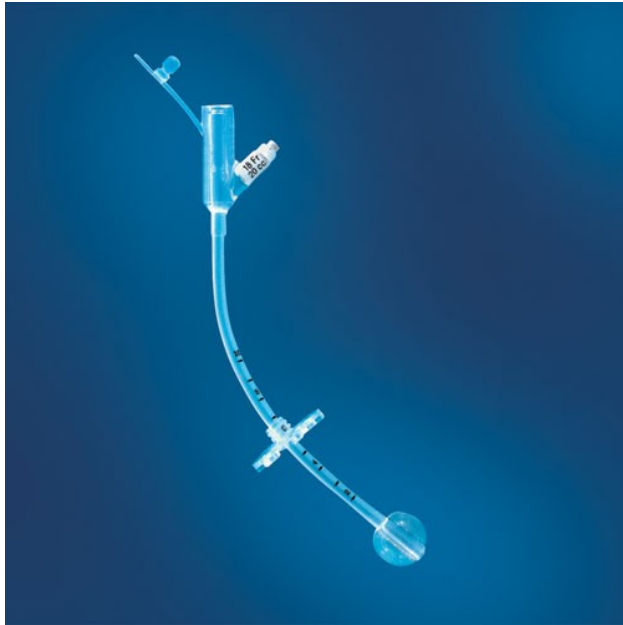
Úspěšnost provedení 94-99%

PEG - metoda direktní gastrostomie endoskopicky nebo rtg asistovaná

Výměnná gastrostomie – gastro tube

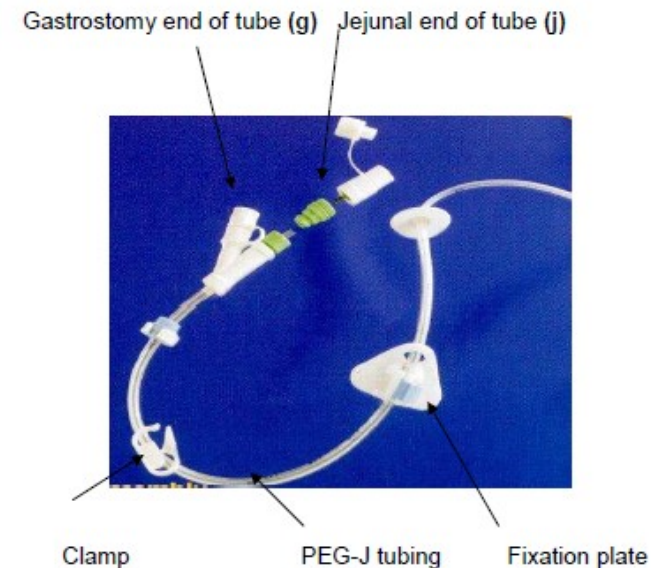

Výživový knoflík – feeding button

PGJ perkutánní gastrojejunostomie

- Jejunální extenze zavedená cestou gastrostomie do jejuny pomocí endoskopu
- Pacienti s rizikem aspirace a s klinickými projevy aspirace (gastroparézy, hiátová hernie, GERD, aspirační pneumonie)
- Aplikace levodopy
- PEJ – raritně prováděná

Perkutánní gastrojejunostomie rtg asistovaná

Chirurgická jejunostomie

Péče o pacienta s PEG sondou

Časná péče

- Přebazy 1x denně 10 dní za sterilních kautel
- Povolit brzdu na hadičce pegu
- Posunout zevní fixační destičku za stálého tahu za hadičku pegu, malé otočení nevadí je spíše prospěšné
- Vyčistit, odezinfikovat a vysušit ránu
- Sterilní krytí pod zevní fixační destičku
- Fixační destičku posunout těsně k břišní stěně a zajistit brzdou
- Od 7. dne při převazu otočit hadičkou PEGu o 180 st.!
- Od 10. dne 2x týdně hadičku zanořovat o 3 cm a rotovat 360 st

Nutriční péče

- Aplikace tekutin do PEGu za 3h po inzerci (kontrola střevní peristaltiky!)
- Aplikace EV druhý den po zavedení PEGu (*časné zahájení 3 hod po inzerci Choudhry U et al, 1996*)
- Určení denní dávky EV
- Postupné navýšení celkové dávky!
- Aspirace před další bolusovou aplikací!
- Vlákna, hydratace

Dlouhodobá péče

- Převazy 1x denně (*za 2 týdny od inserce, bez nutnosti sterility*)
- Omývání vodou a mýdlem, sprchování
vysušení (*povolit zevní destičku!*)
- Fixace destičky šetrně ke kůži – *aby se nevtlačovala x aby neobtékala, poloha vsedě x vleže*
- Pravidelné otáčení a zanořování!!
- Proplachy vodou po aplikaci EV a léků
- Střídání umístění clampu na PEGu event.
nepoužívat, čištění aplikačního konce denně

Komplikace PEGu

- Výskyt 16-40%
- závažné komplikace 1- 4%
- Kdykoliv: infekce, krvácení, obtékání pegu, vytržení
- Časné:pneumoperitoneum, ileus, perforace, poranění jater, kolon, peritonitida
- Pozdní: macerace kůže, BBS, píštěle
- Mortalita 0-18% *(do 60 dní od zavedení)*
- Celková mortalita 0,5%
- Celková morbidita 9-17%

Závažné komplikace

Komplikace	Výskyt %
Aspirace	0,3-1
Krvácení	0-2,5
Peritonitida	0,5-1,3
Fasciitida	Zřídka
Úmrtí	0-2(18)
Implantace Tu	0,5

Méně závažné komplikace

Komplikace	Výskyt %
Gastric outlet sy	1-2
Peristom. Infekce	5-30
Prosakování	1-2(10)
Buried bumper	0,3-2,4
Žaludeční ulcerace	0,3-1,2
Bolest do 2t	13
Náhodné vytažení	1,6-4,4

Peristomální infekce

- Větší riziko u DM, GCS, obézních, malnutričních
- Až 30% pacientů s PEG (*Z toho 70% málo závažných – lokální léčba, 1-2% vyžaduje agresivní léčbu, včetně chirurgie*)
- Prevence: atb profylaxe, dostatečná incize kůže, šetrná fixace, převazy
- Léčba – převazy, atb (lokálně, p.o. i.v.)
- Nekrotizující fascitida – extrakce, chirurgická drenáž, resekce, atb i.v.

Peristomální prosakování

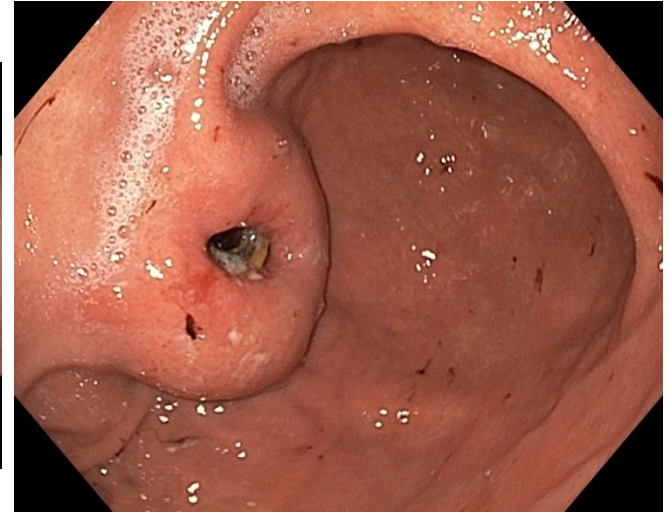
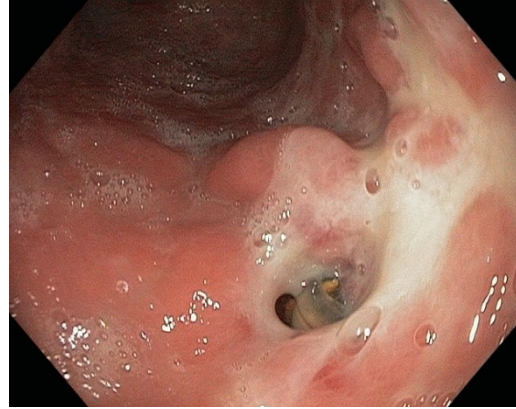

- 2% případů
- Vyloučit – poškození pegu, lokální infekci, BB syndrom, žaludeční ulceraci (*GF*)
- Léčba: PPI-snížení sekrece, ochrana kůže (*stomické pomůcky*)
- Torpidní stav: extrakce pegu, znovu zavedení na jiném místě po zhojení

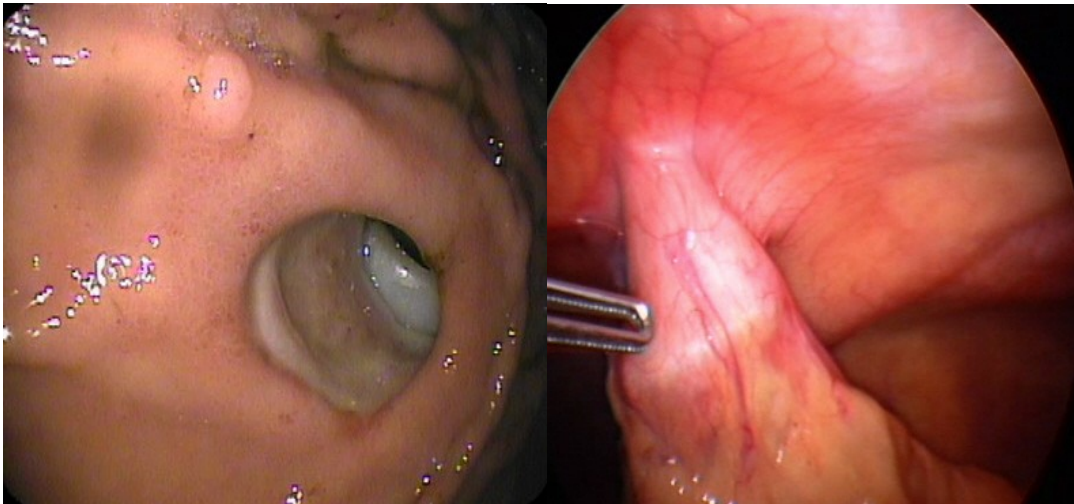
Buried bumper syndrom

- Až 2,4% případů
- Zanoření vnitřní podložky do žaludeční sliznic-kanálu PEG sondy
- Rizikové faktory: těsná fixace pegu, malnutrice, infekce kůže, přírůstek váhy
- Příznaky: prosakování, infekce kůže, nepohyblivost sondy, bolest břicha, rezistence
- Léčba: endoskopická, chirurgická

Endoskopicky řešitelný BBS

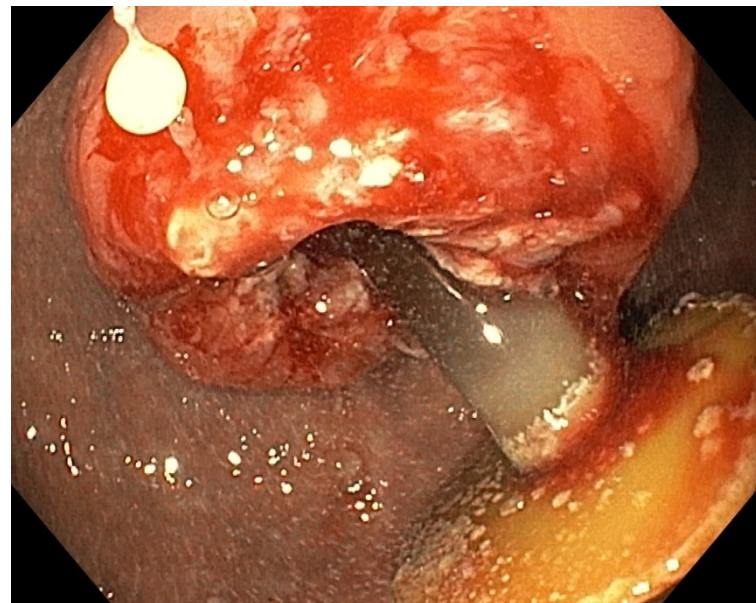
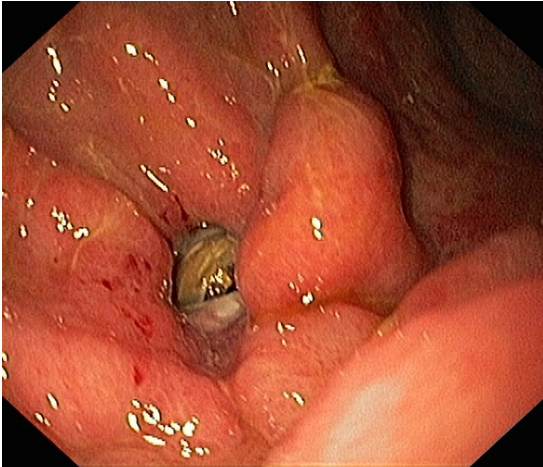

Chirurgicky řešitelný BBS

Extrakce zarostlého PEGu pomocí nástroje Flamengo

Neplánovaná extrakce

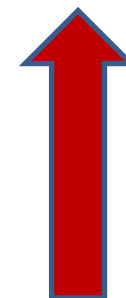
- Až 4,4% případů
- Extrakce < 1 týden od inserce – znovu zavedení ihned punkčním kanálem – balonkový set, ověření polohy balonku, pokud nelze pak léčit jako volnou perforaci (ATB, infúze, NG sondy, event chirurgická explorace) a peg za 7-10 dní
- Extrakce > 2 týdny od inserce, výměna maturovaným kanálem PEGu do 24 hodin, nebo později bez nutnosti léčby. Zajištění např m. katetrem

Organizace péče o pacienty s PEG

- **Indikace** (oš. lékař) – **provedení** (endoskopie) – **následná péče** (Nutriční ambulance)
- Zvýšený výskyt časných a pozdních komplikací
- Selhání zajištění nutriční a následné péče

PEGová sestra

- Převazy po zákroku, informace NA a předání pacienta
- Edukace pacientů a pečujících osob po zákroku
- Edukace SZP
- Řešení komplikací ve spolupráci s NA

Děkuji za pozornost!

